

Sygn. akt *I ACa 340/20*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia Elżbieta Fijałkowska

Sędziowie: Jacek Nowicki, Mikołaj Tomaszewski

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2020 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Bank SA w W.**

przeciwko **A. K. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 18 października 2019 r. sygn. akt XVIII 368/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- zasądza od pozwanej, solidarnie z (...) sp. z o.o. w P., na rzecz powoda 191.839,09 zł (sto dziewięćdziesiąt jeden tysięcy osiemset trzydzieści dziewięć zł dziewięć gr) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 162.292,64 zł od 21 stycznia 2019 r. do dnia
- zasądza od pozwanej na rzecz powoda 12.594 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 13.642 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Jacek Nowicki Elżbieta Fijałkowska Mikołaj Tomaszewski

Sygn. akt I A Ca 340/20

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych A. K. (1) oraz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 162.292,64 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty, kwoty 29.103,45 zł i 443 zł bez odsetek, zasądzenia zwrotu kosztów sądowych w wysokości 2.398 zł oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 9 maja 2019 r., Sąd nakazał pozwanym, aby zapłacili solidarnie powodowi kwotę 191.839,09 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy

lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 162.292,64 zł od dnia 21 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6.015 zł tytułem zwrotu kosztów procesu - w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia niniejszego nakazu, albo wnieśli w tym terminie do tutejszego Sądu sprzeciw.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana A. K. (1) zaskarżyła w całości nakaz zapłaty oraz wniosła o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Wyrokiem z dnia 18 października 2019 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo wobec pozwanej A. K. (1). Kosztami procesu co do pozwanej A. K. (1) obciążył powoda i z tego tytułu zasądził na rzecz pozwanej 10.817 zł.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Dnia 28 kwietnia 2015 r. strony zawarły umowę kredytu „Kredyt obrotowy w rachunku bieżącym” nr BG/KR-O- (...), w drodze której powódka udzieliła spółce (...) Sp. z o.o. kredytu na łączną kwotę 200.000 zł na okres 12 miesięcy od dnia udostępnienia limitu na rachunku bieżącym, przeznaczonego na cele wskazane w umowie. Systemem rat kredytu była „linia kredytowa”. Zgodnie z § 5 ust. 1 umowy kredytu, oprocentowanie kredytu było zmienne i stanowiło sumę marży kredytowej i stawki referencyjnej WIBOR dla waluty Kredytu, która została wskazana w części szczególnej umowy (IV) i zgodnie z pkt VII ppkt 9 umowy kredytu, w dniu sporządzenia umowy kredytu wynosiło 9,29 %.

Zgodnie z pkt VII ust. 1 umowy kredytu, kredytobiorca zobowiązany był do zapłaty raty kredytu każdego ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego. Ponadto pozwany zobowiązany był do zawarcia i utrzymania umowy o rachunek bankowy przez cały okres trwania umowy kredytu oraz do comiesięcznej spłaty rat odsetkowych.

W pkt IX ppkt 12 umowy kredytu pozwany zobowiązał się do zapewnienia na rachunku bieżącym comiesięcznych wpływów w wysokościach w niej określonych. Według § 19 tej umowy w razie niespłacenia przez kredytobiorcę w terminie raty spłaty wynikającej z umowy kredytu lub harmonogramu spłat oraz wiarygodności banku, po upływie okresu wypowiedzenia niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, który podlega oprocentowaniu według stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

Dla zabezpieczenia spłaty wiarygodności z tytułu przedmiotowej umowy kredytu, pomiędzy powodem, a A. K. (1) została zawarta w dniu 28 kwietnia 2015 r., umowa poręczenia nr (...), zgodnie z którą poręczyciel nieodwołalnie i bezwarunkowo zobowiązał się względem Banku wykonać wszelkie zobowiązania za dłużnika, a wynikające z umowy kredytu, w sytuacji gdy dłużnik nie wykona ciężących na nim zobowiązań w terminie i na warunkach określonych w umowie. Poręczyciel poręczył za zobowiązania bezterminowo i całym swoim majątkiem.

Dnia 30 kwietnia 2015 r., bank zrealizował dyspozycję pozwanego uruchomienia środków do umowy kredytu w całości. 3 czerwca 2016 r., strony zawarły aneks do umowy kredytu, na mocy którego zmianie uległ system spłaty kredytu, okres kredytu i termin ostatecznej spłaty. (...) spłaty zmieniony został na spłatę równych rat kapitałowych, a okres kredytu określony został na 60 miesięcy od wejścia w życie aneksu.

Na skutek dokonywania przez pozwanych wpłat rat w niestałych wysokościach oraz terminach odbiegających od przyjętego przez strony harmonogramu spłaty, powód naliczał odsetki karne od należności przeterminowanych.

W związku z brakiem spłaty rat kredytu przez pozwanych, powód wzywał pozwanych do dobrowolnej spłaty zaległych należności wysyłając do nich m. im. wezwania do zapłaty w postaci wiadomości mailowych, wiadomości sms, a także za pośrednictwem Poczty Polskiej – w postaci ostatecznego wezwania do zapłaty zadłużenia w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania pisma, pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu, skutkiem czego cała pozostała należność stanie się natychmiast wymagalna wraz z odsetkami naliczanymi do dnia spłaty i kosztami, wraz z jednoczesną informacją o możliwości ubiegania się o restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu.

Na skutek braku dokonywania spłat kredytu, powód wystosował do pozwanych wypowiedzenie umowy kredytu. Na dzień nadania wypowiedzenia umowy kredytu zaległość pozwanych w spłacie obejmowała 7 rat. W dniu 16 stycznia 2018 r., wierzytelność została postawiona w stan wymagalności w związku z upływem okresu wypowiedzenia, a następnie powód wezwał pozwanych do spłaty, kierując do nich ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty. W dniu 21 stycznia 2019 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, w którym stwierdził, iż wysokość zobowiązania pozwanych (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. i A. K. (1), jako dłużników solidarnych, na dzień wystawienia wyciągu z ksiąg banku wynosi 191.839,09 zł.

Powództwo względem pozwanej A. K. (1) nie zasługiwało w ocenie Sądu okręgowego na uwzględnienie.

Osią sporu była prawna ważność czynności prawnej dokonanej między pozwaną A. K. (1) a powodem, tj. poręczenia.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 15 § 1 k.s.h., zawarcie przez spółkę kapitałową umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób, wymaga zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Wymóg uzyskania zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia spółki na zawarcie umów wskazanych w art. 15 § 1 k.s.h. dotyczy sytuacji, kiedy osoby wymienione w tym artykule są stroną umowy albo gdy umowa zawierana jest na rzecz którejkolwiek z nich. W tym drugim przypadku w grę wchodzi umowa zawierana na rzecz osoby trzeciej, przy czym w doktrynie podnosi się jednocześnie, że ratio legis przepisu przemawia za uznaniem, iż jego dyspozycja obejmuje także umowy, które mimo że nie mają konstrukcji umowy na rzecz osoby trzeciej w rozumieniu art. 392 k.c., to ich ekonomicznym beneficjentem jest osoba wskazana w przepisie (por. J. Strzępka (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2015, komentarz do art. 15, uwaga II).

Wśród umów, których zawarcie przez spółkę wymaga zgody zgromadzenia udziałowców, art. 15 § 1 k.s.h. wymienia umowę poręczenia, a taka została zawarta przez pozwaną A. K. (1) z powodowym bankiem. Pozwana w chwili zawierania umowy była członkiem zarządu pozwanej spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w P..

Konsekwencją uregulowania art. 15 § 1 k.s.h. jest fakt, że również w sytuacji, kiedy członek zarządu poręcza za zobowiązanie spółki, konieczne jest podjęcie stosownej uchwały przez walne zgromadzenie. Nie zostało wykazane, ażeby podjęcie takiej uchwały przez pozwaną (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. miało miejsce, a co za tym idzie strona powodowa nie sprostала spoczywającemu na niej – zgodnie z art. 6 k.c. – ciężarowi dowodu. Dlatego Sąd uznał, że przedmiotowa czynność (poręczenie) została dokonana przez pozwaną A. K. (1) w sytuacji braku odpowiedniej uchwały walnego zgromadzenia spółki.

Stosownie do brzmienia § 2 art. 15 k.s.h., zawarcie przez spółkę zależną umowy wymienionej w § 1 z członkiem zarządu, prokurentem lub likwidatorem spółki dominującej wymaga zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia spółki dominującej. Do wyrażenia zgody i skutków braku zgody stosuje się przepisy art. 17 § 1 i 2.

Regulacja odwołuje się wprost do brzmienia art. 17 k.s.h., który w § 1 stanowi, że jeżeli do dokonania czynności prawnej przez spółkę ustawa wymaga uchwały wspólników albo walnego zgromadzenia bądź rady nadzorczej, czynność prawna dokonana bez wymaganej uchwały jest nieważna. Brak uchwały zgromadzenia wspólników powodował nieważność poręczenia jako czynności prawnej dokonanej między pozwaną A. K. (1) a powodowym bankiem.

Dlatego powództwo względem pozwanej A. K. (1) podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 par. 1 i 3 k.p.c. Sąd obciążył kosztami procesu powoda jako stronę przegrywającą i zasądził na rzecz powoda pozwanej 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od wyroku uniół powód i zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 15 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że w sytuacji kiedy spółka jest stroną umowy kredytu, a oświadczenie w zakresie

udzielenia poręczenia cywilnego za zobowiązanie spółki złożył w umowie poręczenia poręczyciel, będący jednocześnie Prezesem Zarządu spółki, warunkiem od którego zależy ważność umowy poręczenia jest uzyskanie zgody wyrażonej przez zgromadzenie wspólników, gdy tymczasem dokonując prawidłowej funkcjonalnej wykładni niniejszego przepisu nie sposób wywieść nieważności czynności poręczenia, gdyż beneficjentem środków kredytu jest spółka, a umowa poręczenia zawarta przez pozwaną A. K. (1) nie może prowadzić do transferu środków ze spółki kapitałowej do majątku pozwanej, w konsekwencji zastosowanie do w niniejszego stanu faktycznego regulacji w/w artykułu i uznanie, że powództwo wobec pozwanej A. K. (1) podlegało oddaleniu w całości

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz przyznanie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu w I i U instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego w I i II instancji według norm przepisanych ewentualnie o uwzględnienie apelacji i uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Ustalenia Sądu I instancji Sąd Apelacyjny podziela oraz przyjmuje za własne. W ramach przeprowadzonej kontroli instancyjnej Sąd II instancji nie dostrzegł uchybień, które winny być uwzględnione z urzędu. W konsekwencji, dalsza argumentacja Sądu Apelacyjnego koncentrować się będzie na podniesionym zarzucie naruszenia prawa materialnego tj. błędnej wykładni art. 15 k.s.h.

Poza sporem jest, że umowa kredytu zawarta została przez powodowy Bank z kredytobiorcą (...) Sp. z o.o., której udostępnione zostały środki kredytowe. Pozwana A. K. (1) udzieliła poręczenia cywilnego i zgodnie z treścią umowy poręczenia zobowiązała się względem Banku wykonać wszelkie zobowiązania za kredytobiorcę - spółkę wynikające z umowy kredytu w przypadku, gdy kredytobiorca nie wykona ciężących na nim zobowiązań w terminie i na warunkach określonych w umowie. Kredytobiorca nie wykonał ciężących na nim zobowiązań spłaty kredytu, a powód skutecznie wypowiedział umowę kredytu. Na dzień nadania wypowiedzenia umowy zaległość pozwanych w spłacie obejmowała 7 rat. W dniu 16 stycznia 2018 r., wierzytelność została postawiona w stan wymagalności w związku z upływem okresu wypowiedzenia, a następnie powód wezwał pozwanych do spłaty, kierując do nich ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty. W dniu 21 stycznia 2019 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, wysokość zobowiązania pozwanych (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. i A. K. (1), jako dłużników solidarnych, na dzień wystawienia wyciągu z ksiąg banku wynosiła 191.839,09 zł.

Pozwana (...) spółka z o.o. w P. nie kwestionowała istnienia długu, jak i jego wysokości.

Zarzut pozwanej A. K., zawarty w sprzeciwie, że powód nie przedstawił dowodu wpłaty kredytu na rachunek bankowy kredytobiorcy okazał się bezzasadny. Dołączone do pozwu dokumenty tj. dyspozycja uruchomienia kredytu oraz historia rachunku kredytobiorcy (k. 60 – 82) jednoznacznie bowiem potwierdzają wykonanie umowy przez powoda oraz przedstawiają historię spłat kredytu przez kredytobiorcę.

Jeśli chodzi zaś o drugi zarzut pozwanej, to wbrew stanowisku Sądu I instancji nie było podstaw do stwierdzenia nieważności umowy poręczenia z powołaniem się na treść art. 15 k.s.h.

Artykuł 15 k.s.h. dotyczy czynności prawnych dokonywanych pomiędzy spółką kapitałową a członkiem jej zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurentem i likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób (kryterium podmiotowe). Przepis ten wymaga zgody walnego zgromadzenia na zawarcie przez spółkę z członkiem zarządu - albo "na jego rzecz" - umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy. Celem przepisu jest poddanie

dodatkowej kontroli umów, które prowadzą do zaangażowania środków spółki albo jej odpowiedzialności z korzyścią dla członka jej zarządu (m.in.), a więc umów, które stwarzają niebezpieczeństwo narażenia na szwank interesu spółki (por. szerzej por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 69/10, OSNC 2011, Nr 5, poz. 54; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2017 r., II CSK 349/16, OSNC 2018, Nr 1, poz. 9).

Zakres zastosowania przepisu obejmuje zarówno sytuacje, w których wymienione tam osoby są stroną umowy zawieranej ze spółką, jak i takie, w których występują jako tzw. rzeczywisty beneficjent, czyli podmiot czerpiący korzyści z dokonania przez inną osobę czynności prawnej ze spółką (zob. m.in. M. Rodzyńkiewicz, Kodeks spółek handlowych, 2018, s. 85).

Rozróżnienie to jest istotne zwłaszcza w przypadku umów tego rodzaju jak umowa poręczenia (art. 876 k.c.). Stroną umowy jest bowiem poręczyciel i wierzyciel, ale korzyści z tytułu zawarcia tej umowy czerpie nie tylko wierzyciel tj. powód, lecz także dłużnik, za którego udzielono poręczenia.

Tymczasem w rozpoznawanej sprawie to spółce udostępnione zostały środki kredytowe i to ona była rzeczywistym beneficjentem środków, a nie pozwana A. K.. Ona żadnych korzyści z tytułu umowy nie odniosła, nie nastąpił tu żaden transfer środków ze spółki kapitałowej do osób uczestniczących w organach spółki; pozwana natomiast na podstawie umowy poręczenia odpowiada za zobowiązanie spółki swoim osobistym majątkiem.

Rację ma powód, że art. 15 k.s.h. miałyby zastosowanie w sytuacji odwrotnej - kiedy to kredytobiorcą byłaby A. K. (1), a poręczycielem (...) Sp. z o.o., której Prezesem Zarządu jest pozwana A. K. (1). W takiej sytuacji w przypadku braku spłaty zobowiązania przez kredytobiorcę - A. K. (1) - beneficjenta środków, odpowiedzialność za spłatę zobowiązania członka zarządu ponosiłaby spółka, w której kredytobiorca piastuje stanowisko Prezesa Zarządu.

Wobec tego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, mając na uwadze treść umowy łączącej strony, zasądził od pozwanej, solidarnie z (...) sp. z o.o. w P., na rzecz powoda 191.839,09 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 162.292,64 zł od 21 stycznia 2019 r. do dnia.

Z uwagi na to że pozwana w całości przegrała proces (art. 98 par. 1 i 3 k.p.c.) Sąd zasądził od niej na rzecz powoda 12.594 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (opłata od pozwu i koszty zastępstwa procesowego).

Z uwagi na wynik postępowania apelacyjnego Sąd w całości obciążył pozwaną kosztami postępowania apelacyjnego i zasądził od niej na rzecz powoda 13.642 zł, na którą składała się opłata od apelacji 9.592 zł i koszty zastępstwa procesowego 4050 zł (§ 2 pkt 6, § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Jacek Nowicki Elżbieta Fijałkowska Mikołaj Tomaszewski

--	--	--